

Bestuursovereenkomst voor aanpak nitraat in grondwater:

Doelbereik nog een uitdaging, maar goed op weg

Bij veel grondwaterwinningen waar water opgepompt wordt om drinkwater van te maken, wordt te veel nitraat aangetroffen. De norm op basis van de Nitraatrichtlijn bedraagt 50 mg/l nitraat in grondwater. Berekeningen van het RIVM (2016) laten zien dat de nitraatnorm in het grondwater in 30 tot 40 grondwaterbeschermingsgebieden wordt overschreden of dreigt te worden overschreden. Met het huidige generieke beleid wordt de kwaliteit van het grondwater verbeterd, maar dat is niet overal voldoende. Extra inzet is nodig.

‘In het projectteam wordt tussen ZLTO, provincie Brabant en Brabant Water goed samengewerkt. Toch is het nog onzeker of de doelen gehaald worden. Daarom is het belangrijk dat we met elkaar in gesprek blijven om de juiste en voldoende maatregelen in te zetten om de uitspoeling tegen te gaan.’

Eric van de Lockant, strategisch omgevingsmanager, Brabant Water

‘Met de huidige groep deelnemers van ‘Boeren voor Drinkwater’ hebben we de afgelopen acht jaar mooie resultaten bereikt, zowel in verbetering van grondwaterkwaliteit, als voor opbrengsten! Als de gewenste opschaling lukt, hebben wij er vertrouwen in met elkaar de doelen te halen!’

Gerben Korten, strategisch omgevingsmanager, Vitens

‘De deelname van boven de 80% gemiddeld voor de drie grondwaterbeschermingsgebieden in het WMD-gebied laat zien dat er brede bereidheid is onder de individuele landbouwers om maatregelen te nemen. We wachten echter vol spanning de eerste resultaten af, want de nitraatopgaaf voor deze gemengde landbouwgebieden is best pittig.’

Geertje Enting, medewerker Grondzaken, WMD

‘De voortzetting van de samenwerking met de 75 landbouwers in ‘Duurzaam Schoon Grondwater’ (DSG) geeft vertrouwen. Nog mooier zou het zijn als er een integrale aanpak gehanteerd zou worden, op het gebied van onder andere bemesting, gewasbescherming, gegevensverzameling en monitoring. Zo’n integrale aanpak gecombineerd met onafhankelijke advisering heeft de afgelopen 20 jaar tot succes geleid binnen DSG.’

Frans Vaessen, adviseur Zekerstelling Grondstof & Winning, WML

De ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en Infrastructuur en Waterstaat (IenW), LTO Nederland, Interprovinciaal Overleg en Vewin sloegen in 2017 de handen ineen. Zij sloten een bestuursovereenkomst om de agrarische nitraatuitspoeling in grondwaterbeschermingsgebieden terug te dringen. Het doel is de waterkwaliteit zodanig te verbeteren, dat op gebiedsniveau blijvend voldaan wordt aan de wettelijke norm van 50 mg/l nitraat. De bestuursovereenkomst is onderdeel van het 6e Actieprogramma Nitraatrichtlijn en loopt van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2021.

Tussenevaluatie

De gezamenlijke aanpak is inmiddels anderhalf jaar van kracht en is goed op weg, maar het doelbereik is nog een uitdaging. In 34 kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden wordt de aanpak uit de bestuursovereenkomst toegepast. Het betrokken drinkwaterbedrijf, de provincie en de regionale landbouworganisatie sloten daarvoor regionale uitvoeringsovereenkomsten.

Om te bekijken welke maatregelen voor het tegengaan van nitraatuitspoeling het best passen bij een bedrijf, worden keukentafelgesprekken met boeren gevoerd. Zij bekijken met elkaar hoe de nitraatnormen worden gehaald en daarnaast goede bedrijfsresultaten bereikt kunnen worden. Hierbij bouwen zij voort op succesvol lopende initiatieven in de regio zoals Vruchtbare Kringloop in Gelderland en Boeren voor Drinkwater in Overijssel.

Doelen onzeker

Of de aanpak ook gaat leiden tot het halen van de doelen in alle gebieden, is echter onzeker. In verschillende gebieden zijn nog onvoldoende deelnemers en het is nodig de te nemen maatregelen concreter te maken. Dit vraagt commitment van alle deelnemende partijen en een toename van ondernemers met landbouwgrond die zich aansluiten.

Extra evaluatie

Het Landelijk Bestuurlijk Overleg (LBO) van de vijf partijen heeft in juni 2019 zijn vertrouwen uitgesproken in het ingezette proces en de aanpak, maar wil de komende jaren de vinger strak aan de pols houden en de voortgang nauwgezet monitoren. Hiervoor zijn extra evaluatiemomenten ingebouwd. Als er op basis van een evaluatie in een of meerdere gebieden onvoldoende perspectief op doelbereik geconstateerd moet worden, bekijken de betrokken partijen welke aanvullende maatregelen nodig zijn om de nitraatgerelateerde knelpunten in deze gebieden op te kunnen lossen.

Dwingende maatregelen?

In het 6e Actieprogramma Nitraatrichtlijn heeft de minister van LNV mede namens de staatssecretaris van het ministerie van IenW aangekondigd dat, als deze vrijwillige aanpak onvoldoende oplevert, er dwingende maatregelen kunnen worden opgelegd. Het LBO heeft de conclusie getrokken dat er op dit moment nog geen aanvullende – dwingende – maatregelen nodig zijn. De huidige aanpak wordt doorgezet.